

Таким чином, можна зробити висновок, що освітній успіх фінської школи надзвичайно тісно пов'язаний з особливостями національного світогляду, протестантською релігією взагалі і протестантською трудовою етикою зокрема і є результатом правильної освітньої політики та освітніх реформ країни.

ПРОБЛЕМА ЗБЕРЕЖЕННЯ РІДНОЇ МОВИ В ОСВІТНІЙ ПРАКТИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В США

*Оксана Глушко
Інститут педагогіки НАПН України
(м. Київ)*

Плекання української мови є важливим елементом збереження культурних цінностей української діаспорної спільноти за кордоном. У справі національного виховання та навчання рідної мови школа, поряд із церквою й родиною, займає одне з провідних місць.

В США функціонує ціла мережа українських шкіл: цілоденні (українські католицькі школи, навчання ведеться переважно англійською мовою); українські школи при УПЦ в США; суботні або недільні школи українознавства, під головуванням Шкільної ради при УККА; вакаційні (на період літніх канікул).

Основними навчальними дисциплінами в школах українознавства є: українська мова і література, історія та географія України, культура України. Викладання навчальних предметів ведеться рідною мовою. Отже, головним завданням рідної школи на сучасному етапі, як і багато років тому, залишається навчити дітей читати, писати й розмовляти українською мовою і через мову прищепити їм любов до України.

Однак, незважаючи на зусилля української громади в США, з кожним новим поколінням мова все більше зазнає асиміляційних впливів, тобто поступово переходить у сферу символів і цінностей. Молоде покоління емігрантів, яке постійно знаходиться в англomовному середовищі, відмовляється розмовляти мовою своїх предків, у зв'язку з цим вона стає маловживаною, «мертвою».

На сучасному етапі серед молоді набула популярності ідея «не-лінгвістичного українізму», а саме відбулося нівелювання значення рідної мови; для збереження національної ідентичності та відчуття себе українцем вже, так би мовити, не обов'язково знати і використовувати мову.

З проголошенням незалежності України в українських громадах США спостерігаються дві полюсні тенденції: з одного боку все більшого розповсюдження набуває практицизм (для молоді з'явився стимул вивчати мову, щоб

працювати потім в Україні і заробляти гроші); з іншого боку поступово зникає необхідність у використанні рідної мови, оскільки місійна роль діаспори у створенні «маленької України» тут на чужині відходить на другий план.

Проте, незважаючи на об'єктивні та суб'єктивні фактори, українська діаспора США докладає максимум зусиль для збереження рідної мови та передачі її наступним поколінням.

СОЦІАЛІЗАЦІЯ УЧНІВ – ВИХІДЦІВ З НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В АМЕРИКАНСЬКИХ ШКОЛАХ У ПОЗИТИВНОМУ КОНТЕКСТІ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ

*Олена Гончаренко
Інститут педагогіки НАПН України
(м. Київ)*

Культурно-історичні особливості становлення та розвитку США як держави (це голландські, німецькі, скандинавські, ірландські, англійські та інші іммігранти кінця XVII століття) безпосереднім чином позначилися і на американській системі освіти. У той час викладання предметів у школах впроваджувалось винятково англійською мовою, що не дозволяло дітям – вихідцям з національних меншин успішно засвоювати програмовий матеріал, і як наслідок такі учні залишали шкільне середовище. Але для повноцінного подолання навчальних труднощів до цього часу в ряді штатів Колорадо, Нью-Джерсі, Іллінойс, Флорида залишилися іспансько-англійські програми перехідного білінгвального навчання (transitional bilingual education). Учні послуговуються рідною мовою до того часу, поки вони достатньою мірою не оволодіють англійською мовою. Дітям з англійських сімей білінгвальне навчання дає можливість вивчити другу мову. Вивчаючи мову на уроках літератури в різних вікових класах учні – вихідці з національних меншин ознайомлюються з основними цінностями, звичаями та традиціями расових та етнічних груп, нормами моралі та поведінки. При обговоренні цих творів вони вчаться аналізувати прочитане, висловлювати свою і поважати думку іншого, розвивати критичне і аналітичне мислення. У наш час система американської шкільної освіти включає державні та приватні навчальні заклади, початкові та середні загальноосвітні школи для дітей з вадами здоров'я, а також школи для обдарованих дітей. В американських школах впроваджуються різні педагогічні експерименти – в середньому кожні 20 років, але вони не завжди бувають вдалими. На кінець XX ст. якість